

Рейтинговий звіт PTRK 001-004 short про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	ЗАТ «Банк Петрокоммерц-Україна»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	27.12.2007 р.
Дата оновлення:	26.05.2008 р.
Кредитний рейтинг:	uaA-
Прогноз:	негативний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність ЗАТ «Банк Петрокоммерц-Україна» за 2007–2008 рр. та I квартал 2009 року, а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Було проаналізовано інформацію стосовно усіх істотних аспектів діяльності банку. Дані балансу та звіту про фінансові результати наведено у Додатках до цього рейтингового звіту.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaA характеризується ВИСОКОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знаки «+» та «-» позначають проміжний рейтинговий рівень відносно основного рівня.

Негативний прогноз вказує на можливість зниження рейтингу протягом року при збереженні негативних тенденцій і реалізації поточних ризиків.

4 – Висока надійність. Банк достатньо надійний, але більш чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних чинників, ніж банк з рейтингом «5». Імовірність виникнення проблем із своєчасним поверненням вкладу невелика.

Рейтингова історія

Історію кредитного рейтингу ЗАТ «Банк Петрокоммерц-Україна» наведено в таблиці нижче.

Дата	27.12.2007 р.	22.05.2008 р.	29.01.2009 р.	26.05.2009 р.
Рівень рейтингу	uaA-	uaA-	uaA-	uaA-
Прогноз	стабільний	стабільний	негативний	негативний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження зі зміною прогнозу	підтвердження

Історію рейтингу надійності банківських вкладів (депозитів) ЗАТ «Банк Петрокоммерц-Україна» наведено в таблиці нижче.

Дата	24.02.2009	26.05.2009
Рівень рейтингу	4	4
Рейтингова дія	визначення	підтвердження

Рівень кредитного рейтингу ЗАТ «Банк Петрокоммерц-Україна» підтримується:

- наявністю підтримки з боку основного акціонера Банку – ВАТ «Банк Петрокоммерц», який є членом низки фінансово-економічних організацій та входить до 30 найбільших банків Росії;
- достатніми показниками капіталізації та ліквідності;
- інформаційною відкритістю та прозорістю.

Рівень кредитного рейтингу ЗАТ «Банк Петрокоммерц-Україна» обмежується:

- концентрацією кредитного портфеля за основними позичальниками, що обумовлює залежність від найбільших його клієнтів та може негативно вплинути на ліквідність та капіталізацію Банку;
- подальшим погіршенням якості кредитного портфеля;
- концентрацією ресурсної бази за основними кредиторами, що обмежує фінансову гнучкість Банку та підвищує ризик ліквідності;
- посиленням впливу зовнішніх чинників на фінансовий ринок та зниженням ділової активності в окремих секторах економіки, а також значним обсягом кредитів, наданих в іноземній валюті, що за умови девальвації національної грошової одиниці призводить до погіршення платоспроможності основних позичальників та негативно впливає на фінансові показники Банку.

Основні показники

Основні фінансові показники ЗАТ «Банк Петрокоммерц-Україна»

Показник	01.01.03	01.01.04	01.01.05	01.01.06	01.01.07	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.04.09
Активи, млн. грн.	214,74	345,76	419,18	551,85	911,02	788,60	701,95	728,56	924,98	1084,15	1078,71
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, млн. грн.	164,89	266,80	298,63	421,09	743,97	587,24	579,27	645,56	747,38	743,44	774,09
Кошти клієнтів, млн. грн.	102,75	180,25	256,31	256,67	721,43	615,69	472,14	416,60	557,59	594,00	648,83
Власний капітал, млн. грн.	31,09	31,70	34,31	40,63	73,68	79,60	79,87	149,37	152,48	152,31	154,08
Доходи, млн. грн.	25,63	50,41	63,27	82,61	128,18	144,34	33,85	76,12	116,83	171,42	45,36
Витрати, млн. грн.	24,23	49,92	60,67	76,30	116,63	138,15	33,64	74,58	112,19	165,64	44,83
Прибуток до сплати податку, млн. грн.	2,45	1,54	2,85	9,93	18,52	14,95	1,38	5,30	10,43	15,23	0,53
Чистий прибуток, млн. грн.	1,40	0,49	2,61	6,32	11,56	6,19	0,21	1,54	4,64	5,77	0,53
Доходність активів (ROA) ¹ , %	0,65	0,14	0,62	1,14	1,27	0,79	-	-	-	0,53	-
Доходність капіталу (ROE) ² , %	4,50	1,56	7,60	15,55	15,69	7,78	-	-	-	3,79	-

¹ Значення (ROA) на звітну дату

² Значення (ROE) на звітну дату

Резюме

ЗАТ «Банк Петрокоммерц-Україна» (далі – Банк) є правонаступником усіх прав і обов'язків Акціонерного комерційного банку «Авіатекбанк», зареєстрованого Національним Банком України 26.09.1996 р., реєстраційний №262. Акціонерний комерційний банк «Авіатекбанк» було створено у формі закритого акціонерного товариства. Згідно з рішенням Загальних зборів акціонерів (протокол №29 від 17.01.2002 р.) Акціонерний комерційний банк «Авіатекбанк» перейменовано в ЗАТ «Банк Петрокоммерц-Україна».

Станом на 1 квітня поточного року ЗАТ «Банк Петрокоммерц-Україна» належить до IV групи банків та посідає 78 місце серед 182 банківських установ. Істотну участь у статутному капіталі Банку має ВАТ «Банк Петрокоммерц», якому належить 90,0616% акцій.

Банк є універсальною банківською установою, яка надає широкий спектр банківських послуг та у своїй діяльності орієнтується на обслуговування корпоративних клієнтів та фізичних осіб. Клієнтська база Банку протягом останнього півріччя зменшилася. Наразі загальна кількість клієнтів становить близько 57 тисяч, переважна більшість яких – приватні особи.

ЗАТ «Банк Петрокоммерц-Україна» є міжрегіональним банком, що станом на 1 квітня поточного року представлений філією та 18 відділеннями у 10 областях України та АР Крим. Зважаючи на якість активів, протягом останнього року зусилля Банку було акцентовано на оптимізації структури регіональної мережі. Протягом останнього півріччя 4 відділення було закрито, Севастопольську філію реорганізовано у відділення, а відділення, що перебували на її балансі, переведено на баланс Головного банку. Подальші плани щодо розвитку мережі включають збільшення кількості підрозділів у АР Крим та поширення присутності установи в таких областях як Полтавська та Харківська, проте їх втілення певною мірою залежатиме від макроекономічної ситуації у країні.

Картковий бізнес Банк розвиває, співпрацюючи тільки з міжнародними платіжними системами. Наразі Банк є асоційованим членом МПС «Visa International» та афілійованим членом МПС «MasterCard Worldwide», проте емітує тільки картки Visa. Переважна більшість карток емітована під зарплатні проекти. Обслуговування БПК здійснюється через мережу банків-партнерів, а також через власну інфраструктуру, яка налічує 44 банкомати та 30 POS-терміналів. Власного процесингового центру Банк не має.

Статутний капітал Банку станом на 1 квітня 2009 року складає 113,04 млн. грн., а власний капітал – 154,08 млн. грн. Частка статутного капіталу у власних коштах є прийнятною, а рівень іммобілізації коштів в основні засоби залишається низьким. Переважна більшість відділень розташована в орендованих приміщеннях. Якість власного капіталу добра, але, зважаючи на ризики, які приймає Банк, рівень капіталізації є не більш ніж адекватним.

Основу ресурсної бази складають кошти клієнтів (близько 70% зобов'язань), разом з тим кошти, залучені від основного акціонера, формують близько 17% зобов'язань, а кошти, що залучено від інших банків (виключно на умовах SWAP) – близько 12% зобов'язань. Сальдо за міжбанківськими операціями є активним та становить близько 1% зобов'язань. Загальний обсяг залучених коштів (у гривневому еквіваленті), у т. ч. клієнтських коштів протягом останнього півріччя збільшився, проте це пояснюється переоцінкою коштів, залучених у ВКВ (кошти від основного акціонера, переважна більшість коштів інших банків та близько 40% клієнтських коштів).

Портфель залучених коштів клієнтів переважно складається зі строкових коштів. На виконання Постанови Правління НБУ щодо обліку залучених коштів відповідно до умов договору, кошти за окремими договорами перенесено із строкових на поточні рахунки клієнтів. Відповідно середні залишки коштів на поточних рахунках клієнтів протягом останнього півріччя збільшилися, а коефіцієнт клієнтської бази перевищив 31%. Диверсифікація ресурсної бази Банку за основними кредиторами та клієнтського депозитного портфеля Банку за основними вкладниками протягом останнього півріччя погіршилася (у т. ч. внаслідок переоцінки коштів, залучених у ВКВ). Якість ресурсної бази Банку задовільна.

Обсяг активів (у гривневому еквіваленті) ЗАТ «Банк Петрокоммерц-Україна» протягом останнього півріччя збільшився переважно за рахунок переоцінки кредитів, наданих у ВКВ. Частка неробочих активів у чистих активах є прийнятною. Високоліквідні активи підтримуються в достатньому обсязі.

Залучені кошти Банк розмішує, насамперед, у кредитний портфель, залишаючись орієнтованим переважно на кредитування корпоративного сектору. За цільовим спрямуванням переважають кредити, надані у поточну діяльність, за строками користування кредитними коштами – короткострокові. Більше половини клієнтського кредитного портфеля сформовано кредитами, що надано у ВКВ, близько чверті яких – кредити фізичних осіб, що є потенційним джерелом втрат за кредитами, оскільки за умови суттєвої зміни курсу валюти погашення кредитів для позичальників, які не мають валютних надходжень, може ускладнитись.

Щодо якості клієнтського кредитного портфеля, слід зазначити, що протягом останнього півріччя обсяг простроченої заборгованості за кредитами збільшився удвічі, а частка – на 5,48 відсоткові пункти та перевищила 11% кредитного портфеля клієнтів. Рівень резервування клієнтського кредитного портфеля залишається низьким – сформовані резерви не покривають прострочену заборгованість. Банк також має прострочену заборгованість за МБК, що у повному обсязі покривається сформованим резервом. Чистий кредитний ризик залишається значним (24,7%).

Кредити 20 найбільших позичальників формують більше ніж 70% кредитного портфеля клієнтів (або 312,21% капіталу І рівня), що свідчить про значну залежність Банку від фінансового стану окремих позичальників, неплатоспроможність хоча б одного з яких може негативно вплинути на рівень ліквідності та капіталізації Банку. Актуальною для Банку залишається також

галузева концентрація – кредити підприємств сфери торгівлі перевищують капітал I рівня більше ніж удвічі.

Портфель цінних паперів на продаж, що формує 0,32% активів, сформований позалістинговими іменними процентними облігаціями банківської установи та простими іменними акціями підприємства газопостачання.

Інші активи Банку переважно сформовано нарахованими доходами, майже 87% обсягу яких є простроченими. Протягом останнього півріччя прострочена заборгованість за нарахованими доходами зросла у півтора рази.

Активи та пасиви ЗАТ «Банк Петрокоммерц-Україна» збалансовані за строками до погашення належним чином, проте в окремих періодах невідповідність перевищує 10%. Частка високоліквідних активів у чистих активах Банку підтримується на достатньому рівні. Нормативи ліквідності протягом аналізованого періоду є стабільно вищими за мінімальні вимоги НБУ. Банк не має залежності від міжбанківських ресурсів.

За результатами окремих перевірок контролюючими органами виявлено порушення, що призвели до сплати штрафних санкцій, проте їх сума несуттєва.

Діяльність Банку є прибутковою, однак у 2008 році внаслідок погіршення якості кредитного портфеля значний обсяг коштів спрямовано на формування резервів для відшкодування можливих втрат. Банк належить до низькорентабельних банківських установ. Певною мірою підтриманню рентабельності наразі сприяє достатній рівень чистої процентної маржі внаслідок прийнятного рівня клієнтської бази та достатній рівень капіталізації. Дефіцит ресурсів, що спостерігається на ринку протягом останнього часу, негативно впливатиме на заміщення строкових коштів клієнтів внаслідок підвищення їх ринкової вартості та відповідно призведе до зменшення доходності. Водночас, зважаючи на якість кредитів, кредитний портфель потребує подальшого резервування.

План щодо чистого прибутку за результатами діяльності 2008 року виконано на третину. Основною причиною недовиконання плану є перевищення фактичних витрат на формування резерву над плановими більше ніж учетверо, насамперед, внаслідок погіршення якості клієнтського кредитного портфеля.

Пріоритетним для Банку у поточному році є підтримання ліквідності на належному рівні без додаткового залучення коштів від основного акціонера, консервативний ризик-менеджмент, спрямований на покращення якості активів, формування резервів для відшкодування можливих втрат від активних операцій у необхідному обсязі, оптимізація регіональної мережі, кадрових ресурсів та бізнес-процесів.

Значна концентрація клієнтського кредитного портфеля за основними позичальниками, що посилюється значним обсягом чистого кредитного ризику та зростанням обсягу простроченої заборгованості за кредитами, а також погіршенням якості нарахованих доходів, на фоні концентрацій у ресурсній базі може негативно вплинути на ліквідність та капіталізацію Банку. Певною мірою підтриманню ліквідності Банку сприяє підтримка ресурсами основного акціонера.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг ЗАТ «Банк Петрокоммерц-Україна» підтверджено на рівні uaA-, з прогнозом «негативний», рейтинг надійності банківських вкладів (деPOSITІВ) підтверджено на рівні «4».

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу рейтингів фінансових установ

А. М. Коноплястий

Відповідальний аналітик

Г. П. Винник

Додатки

Дані балансу ЗАТ «Банк Петрокоммерц-Україна», млн. грн.

Показник	01.01.04	01.01.05	01.01.06	01.01.07	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.04.09
Активи										
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	30,97	63,87	100,01	128,50	77,07	71,97	48,93	103,06	79,60	110,66
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти в інших банках	48,81	66,53	47,34	86,32	152,06	88,81	73,17	117,93	326,97	274,32
Кредити клієнтам	226,13	266,62	377,39	684,84	551,24	530,99	603,56	665,18	688,41	708,15
Цінні папери	18,49	5,94	15,09	5,84	3,39	3,60	3,57	3,49	2,18	3,45
Довгострокові вкладення	11,76	12,87	13,34	11,15	11,66	10,99	10,44	9,83	9,35	9,87
Нараховані доходи	3,98	2,39	4,99	11,29	22,23	24,94	27,84	29,92	37,01	41,86
Резерви	-6,13	-8,17	-10,73	-25,40	-39,41	-39,79	-48,58	-53,55	-66,91	-76,16
Інші активи	11,74	9,12	4,40	8,48	10,36	10,45	9,64	49,11	7,54	6,55
Разом активів	345,76	419,18	551,85	911,02	788,60	701,95	728,56	924,98	1084,15	1078,71
Зобов'язання										
Заборгованість перед НБУ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,80	5,20	0,00	0,00	0,00
Кошти банків	100,09	110,42	211,70	86,24	47,52	98,91	112,87	202,73	321,97	266,73
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,00	0,00	0,00	0,00	3,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти суб'єктів господарювання	99,19	154,30	160,64	446,15	315,37	196,24	188,22	325,33	335,35	415,66
Кошти фізичних осіб	81,06	102,02	96,02	275,28	297,33	275,90	228,38	232,26	258,64	233,17
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Боргові цінні папери	5,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Субординований борг	14,40	14,32	13,64	13,64	33,84	33,84	32,49	0,00	0,00	0,00
Нараховані витрати	2,43	2,91	2,77	5,72	5,09	5,67	5,24	5,40	6,10	5,22
Інші зобов'язання	11,15	0,89	26,44	10,32	6,87	5,72	6,79	6,77	9,78	3,85
Разом зобов'язань	314,05	384,86	511,22	837,34	709,00	622,07	579,19	772,49	931,84	924,63
Власний капітал										
Сплачений статутний капітал	22,97	22,97	22,97	44,87	44,87	44,87	113,04	113,04	113,04	113,04
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	1,89	2,38	11,35	17,24	28,54	28,54	34,80	34,80	34,80	34,80
Результат минулих років	6,36	6,36	0,00	0,00	0,00	6,26	0,00	0,00	0,00	5,71
Результати переоцінки	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	-0,01	0,00	-1,31	0,00
Фінансовий результат поточного року	0,49	2,61	6,32	11,56	6,19	0,21	1,54	4,64	5,77	0,53
Всього власний капітал	31,70	34,31	40,63	73,68	79,60	79,87	149,37	152,48	152,31	154,08

Дані звіту про фінансові результати ЗАТ «Банк Петрокоммерц-Україна», млн. грн.

Показник	01.01.03	01.01.04	01.01.05	01.01.06	01.01.07	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.04.09
Доходи											
Процентні доходи	17,69	35,60	42,22	50,49	80,92	93,08	21,90	49,04	76,04	107,01	34,05
Комісійні доходи	6,00	9,86	15,90	24,69	39,39	45,52	10,00	18,88	27,47	36,20	7,43
Результат від торговельних операцій	1,88	4,78	4,54	6,02	6,95	3,96	1,70	7,74	12,64	27,37	3,78
Інші операційні доходи	0,05	0,16	0,34	1,14	0,71	1,44	0,19	0,36	0,59	0,72	0,09
Інші доходи	0,00	0,01	0,27	0,27	0,22	0,33	0,06	0,09	0,10	0,12	0,01
Повернення списаних активів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Непередбачені доходи	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Разом доходів	25,63	50,41	63,27	82,61	128,18	144,34	33,85	76,12	116,83	171,42	45,36
Витрати											
Процентні витрати	6,65	15,35	23,41	25,45	40,26	50,41	15,14	26,74	38,94	55,64	17,18
Комісійні витрати	0,66	2,11	2,43	2,10	3,64	5,34	1,00	1,82	2,65	3,57	0,88
Інші операційні витрати	2,11	2,81	2,34	5,97	6,66	7,94	2,23	5,13	8,68	12,36	3,67
Загальні адміністративні витрати	15,86	25,03	30,03	35,72	43,22	52,10	13,68	27,93	41,99	56,69	14,35
Відрахування в резерви	-2,09	3,57	2,20	3,45	15,89	13,60	0,41	9,20	14,15	27,93	8,74
Непередбачені витрати	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Податок на прибуток	1,05	1,04	0,24	3,61	6,96	8,76	1,17	3,77	5,79	9,46	0,00
Разом витрат	24,23	49,92	60,67	76,29	116,63	138,15	33,64	74,58	112,19	165,64	44,83
Фінансовий результат	1,40	0,49	2,61	6,32	11,56	6,19	0,21	1,54	4,64	5,77	0,53